

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี, ดร. (วีระ วรปญโญ)
ผู้วิจัย : พระภิกษุ สุทธิโก (สารนอก)
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พระเทพปริยัติเมธี, ผศ. ดร. ป.ธ.๙, กศ.ม., พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
: ดร.อัศรเดช พรหมกลัป, ศศ.บ., พธ.ม., พธ.ด.(รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี,ดร. (วีระ วรปญโญ) มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ ๒) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี,ดร. และ ๓) เพื่อนำเสนอการประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี, ดร. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษางานวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎกอรรถกถา ฎีกา หนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำและภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม พร้อมทั้งผสมผสานกับการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปข้อมูลในเชิงลึก

ผลการวิจัย พบว่า

๑.จากการศึกษาวิเคราะห์ ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป็นบุคคลที่สามารถกำหนดทิศทางความอยู่รอดขององค์กร และเป็นผู้ประสานงานให้กิจกรรมต่างๆ ในองค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้นำในลักษณะข้างต้นนั้นสามารถที่จะมีหรือแสดงออกถึงความมีภาวะผู้นำได้ตามทฤษฎีตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีใน ๘ กลุ่ม ดังนี้ ๑) ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงการบริหาร ๔ ระบบ ๒) ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ๓) ทฤษฎีภาวะผู้นำตามแบบจำลองของฟิเตอร์ ๔) ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการตัดสินใจ ๕) ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงเส้นทาง-เป้าหมาย ๖) ทฤษฎีภาวะผู้นำที่เน้นรูปแบบการใช้อำนาจในการตัดสินใจ ๗) ทฤษฎีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม และ ๘) ทฤษฎีผู้นำตาข่ายบริหาร

๒.การวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี, ดร. (วีระ วรปญโญ)

๑) ด้านอัมมัญญตา พบว่า พระราชวชิรเมธี, ดร. (วีระ วรปญโญ) ถือเป็นผู้นำที่รู้จักเหตุหรือหลักการและรู้ถึงวิธีการที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย ว่าจะมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมให้สังคมนี้เกิดความเจริญได้อย่างไร
๒) อัตถัญญตา เป็นผู้ที่รู้จักจุดมุ่งหมาย รู้เป้าหมายของการทำงาน และลงมือปฏิบัติอย่างมีเป้าหมาย
๓) อัตตัญญตา รู้ว่าอยู่ในฐานะใด มีความรู้ ความสามารถ และปัญญา ๔) มัตตัญญตา รู้จักประมาณคือความเหมาะสมพอดีจะทำกิจการ พอดีกับความรู้ความสามารถ ฐานะ หน้าที่ ของตน ๕) กาลัญญตา

เป็นผู้นำที่รู้จักกาลเวลาและใช้เวลาเป็นเงื่อนไขให้เกิดความสอดคล้องกับการดำเนินงาน ๖) ปริสัญญูตา เป็นผู้นำที่รู้จักชุมชนหรือสังคม และสามารถเข้าถึงชุมชนและสังคมได้ และ ๗) ปุคคัลปโลปรัญญูตา การเป็นผู้นำที่รู้จักบุคคล รู้จักความแตกต่างของบุคคลในสังคม และมอบหมายงานให้แก่บุคคลที่มีความถนัดมีความสามารถในด้านนั้นๆ

๓.การประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระราชวชิรเมธี, ดร. (วีระ วรปญโญ)

๑) ด้านธัมมัญญูตา พบว่า พระราชวชิรเมธี, ดร.(วีระ วรปญโญ) ท่านยึดหลักการปกครองคณะสงฆ์อย่างเป็นขั้นตอน เป็นผู้ทรงไว้ผู้ทรงไว้ซึ่งหลักการแห่งพระธรรมวินัย รู้กฎระเบียบการบริหารงานคณะสงฆ์ ๒) ด้านอัตถัญญูตา การรู้จักผล ท่านมีจุดหมายหรือเป้าหมายในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ บริหารกิจการคณะสงฆ์โดยยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ได้นำผลที่มีการคิดจากโครงการต่างๆ มาพัฒนากิจการคณะสงฆ์ ๓) ด้านอรรถัญญูตา การรู้ตน ท่านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารีและมีความเสียสละ วางตนเหมาะสมกับฐานะภาวะผู้นำ ๔) ด้านมัตถัญญูตา การรู้ประมาณ ท่านได้บริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักพอประมาณในการยินดีปัจจัย ๔ ใช้เสนาสนะให้พอสมควรแก่สมณะสาธูป ๕) ด้านกาลัญญูตา ท่านเป็นผู้รู้จักการบริหารงานเวลาหรือวางแผนในการบริหาร เป็นผู้ที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา บริหารจัดการเวลาให้สมควรแก่งานและสถานที่ ๖) ด้านปริสัญญูตา การรู้ชุมชน ท่านเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว สามารถนำความสงบสุขมาสู่สังคมโดยอาศัยหลักธรรม ๗) ด้านปุคคัลปโลปรัญญูตา การรู้จักบุคคล ท่านแต่งตั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม มีการสรรเสริญบุคคลที่ควรสรรเสริญให้เป็นที่ยอมรับ มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ตามความเหมาะสม